

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»

**АНОТОВАНИЙ КАТАЛОГ
КОНКУРСНИХ РОБІТ УЧАСНИКІВ
ДЕСЯТОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ НАУКОВИХ,
НАВЧАЛЬНИХ І МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ
З ПРОБЛЕМ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
(2018 р.)**

Київ
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»
2019

*Схвалено науково-методичною радою
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти»
(протокол № 2 від 23 квітня 2019 р.)*

Упорядники:

Отич О. М., проректор з науково-методичної роботи та міжнародних зв'язків Державного вищого навчального закладу «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України;

Зернова Н. В., завідувач відділу науково-методичного забезпечення та координації діяльності закладів післядипломної педагогічної освіти Державного вищого навчального закладу «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України;

Розмариця В. Т., методист вищої категорії відділу науково-методичного забезпечення та координації діяльності закладів післядипломної педагогічної освіти Державного вищого навчального закладу «Університет менеджменту освіти» Національної академії педагогічних наук України.

Рецензенти:

О. В. Пастовенський, доктор педагогічних наук, проректор з наукової роботи Житомирського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти;

Г. М. Тимошко, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, управління та адміністрування Навчально-наукового інституту психології та менеджменту Державного вищого навчального закладу «Університет менеджменту освіти».

Анотований каталог конкурсних робіт учасників Десятого всеукраїнського конкурсу наукових, навчальних і методичних праць з проблем післядипломної освіти (2018 р.) /упоряд.: О. М. Отич, Н. В. Зернова, В. Т. Розмариця; за заг. ред. О. М. Отич; ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти». — Київ, 2019. — 40 с.

До каталогу увійшли анотації робіт учасників Десятого всеукраїнського конкурсу наукових, навчальних і методичних праць з проблем післядипломної освіти, підготовлених до упровадження в освітній процес закладів післядипломної освіти України. Видання містить опис конкурсних робіт (опублікованих і рукописів) за номінаціями.

Для науково-педагогічних і педагогічних працівників, керівників і слухачів закладів післядипломної педагогічної освіти, педагогів-практиків.

ЗМІСТ

Передмова	5
Конкурсні роботи учасників Десятого всеукраїнського конкурсу наукових, навчальних і методичних праць з проблем післядипломної освіти (2018 р.)	7
Переможці	7
I місце (Номінації «Посібники», «Методичні рекомендації», «Спецкурси» «Навчальні програми з навчально-методичним забезпеченням»)	7
II місце (Номінації «Монографії», «Посібники», «Методичні рекомендації», «Спецкурси», «Навчальні програми з навчально-методичним забезпеченням»)	12
III місце (Номінації «Монографії», «Посібники», «Методичні рекомендації», «Спецкурси», «Навчальні програми з навчально-методичним забезпеченням»)	17
Лауреати (роботи учасників за номінаціями)	26
«За інноваційність тематики	26
«За новаторську освітню ідею»	26
«За актуальність проблеми»	27
«За практичну цінність	29
Алфавітний покажчик	34

ПЕРЕДМОВА

У 2018 р. Університет менеджменту освіти відзначив 65-річний ювілей. Цій знаменній даті присвячується видання Анотованого каталога конкурсних робіт учасників Десятого (2018 р.) всеукраїнського конкурсу наукових, навчальних і методичних праць з проблем післядипломної освіти.

Цей конкурс започатковано Університетом у 2008 році як Всеукраїнський конкурс на кращу науково-методичну розробку в системі післядипломної педагогічної освіти (ППО). Через розширення тематики і номінацій конкурсу у 2017 році його назву було змінено на Всеукраїнський конкурс наукових, навчальних і методичних праць з проблем післядипломної освіти. Упродовж десяти років було проведено десять конкурсів та наразі проводиться одинадцятий.

Метою конкурсу є ознайомлення широкої педагогічної громадськості з науково-педагогічними здобутками працівників закладів післядипломної педагогічної освіти, сприяння впровадженню їх в освітню практику, а також обмін досвідом науково-методичної та навчально-методичної роботи між закладами ППО.

За цей час було розглянуто понад 400 науково-методичних розробок. Результати конкурсу висвітлювалися на шпальтах часопису «Післядипломна освіта в Україні» (№ 1'2010(16), № 2'2010(17), № 1'2012(20), № 2'2012(21), № 1'2015(36), № 2'2015(37), № 2'2017), а також оформлювалися в анотовані каталоги (Анотований каталог конкурсних робіт учасників Всеукраїнського конкурсу на кращу науково-методичну розробку в системі ППО (2009–2014 рр., 2015–2016 рр. та електронний Анотований каталог конкурсних робіт учасників всеукраїнських конкурсів наукових, навчальних і методичних праць з проблем післядипломної освіти (2015–2017 рр.).

В Анотованому каталозі конкурсних робіт учасників всеукраїнських конкурсів наукових, навчальних і методичних праць з проблем післядипломної освіти (2018.) представлено результати Десятого конкурсу. Десятий всеукраїнський конкурс наукових, навчальних і методичних праць з проблем післядипломної освіти проводився відповідно до розпорядження Українського відкритого університету післядипломної освіти № 1-рд від 30 січня 2018 р. та розпорядження ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» № 6-р від 30 січня 2018 р. за сімома номінаціями: «Монографії», «Посібники», «Методичні рекомендації», «Дидактичні матеріали», «Спецкурси», «Навчальні програми з навчально-методичним забезпеченням», «Електронні ресурси навчання».

У 2018 р. на конкурс надійшли 48 праць: 25 праць у номінації «Посібники», 4 праці у номінації «Спецкурси», 4 праці у номінації «Монографії», 8 праць у номінації «Методичні рекомендації», 7 праць у номінації «Навчальні програми з навчально-методичним забезпеченням».

У конкурсі брали участь представники 19 областей України: Вінницької – 2, Волинської – 1, Донецької – 3, Житомирської – 1, Закарпатської – 2, Запорізької – 1, Івано-Франківської – 1, Київської – 3 (з них 1 від УМО), Луганської – 4, Миколаївської – 1, Рівненської – 3, Сумської – 1, Тернопільської – 8, Харківської – 1, Херсонської – 4, Хмельницької – 2, Черкаської – 5, Чернігівської – 2, Чернівецької – 3.

Участь у конкурсі брали як молоді фахівці, так і досвідчені педагоги та психологи. За фахом 26 з них – методисти, 14 – старші викладачі, 14 – доценти кафедр, 5 – завідувачі кафедр, 5 – завідувачі центрів, 4 – завідувачі відділів, 1 – завідувач лабораторії, 2 – ректори, 1 – проректор, 1 – директор, 1 – декан факультету, 3 – вчителі, 1 – провідний науковий співробітник та 1 – практичний психолог закладу освіти. Всього – 79 авторів.

Серед них 12 мають науковий ступінь доктора наук та 33 – кандидата наук. Крім того, 3 автори мають вчене звання професора та 13 – авторів із вченим званням доцента.

Усі матеріали, проаналізовані і прорецензовані членами конкурсного журі, пройшли експертне оцінювання.

На засіданні науково-методичної ради ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України № 5 від 21 листопада 2017 р. членами ради визначено 32 переможців конкурсу (7 розробкам присвоєно I місце, 11 розробкам – II місце, 14 розробкам – III місце, 16 розробок удостоєні почесного звання лауреатів конкурсу).

Особливістю конкурсних робіт 2018 р. є висвітлення проблем упровадження в практику ідей Нової української школи, зокрема, таких як: теоретичні та методичні основи підготовки педагогів закладів дошкільної освіти до забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти в контексті Нової української школи; моделювання освітнього простору в умовах реалізації концепції «Нова українська школа», новаційні підходи до організації діяльності учнів початкових класів в умовах Нової української школи, впровадження Державного стандарту початкової освіти в Новій українській школі, тощо.

Також висвітлено окремі аспекти інклюзивної освіти, професійної мобільності, профілактики суїцидальних тенденцій підлітків та молоді, візуалізації та структурування інформації за допомогою ментальних карт, технології створення електронних підручників, використання сервісів Google forms, Google classroom та web-тестування ТЕСТОРІУМ у системі забезпечення якості освіти, дистанційне навчання у післядипломній освіті, тощо.

Журі конкурсу визначили переможців і лауреатів, частину конкурсних робіт відзначено дипломами «За інноваційність тематики», «За новаторську освітню ідею», «За актуальність та за практичну цінність».

Результати конкурсу уважно вивчено і систематизовано у цьому каталозі, який містить перелік та анотації робіт учасників Десятого (2018 р.)

всеукраїнського конкурсу наукових, навчальних і методичних праць з проблем післядипломної освіти, підготовлено до упровадження в освітній процес закладів післядипломної освіти.

Відповідно до Положення про конкурс (затверджено наказом № 01-01/28 від 4 лютого 2016 р.) інформацію щодо конкурсних робіт структуровано за номінаціями. Роботи супроводжуються відомостями щодо їх змісту, новизни, ефективності, сфери застосування.

Університет щиро вдячний усім авторським колективам та учасникам Десятого всеукраїнського конкурсу наукових, навчальних і методичних праць з проблем післядипломної освіти за активність, ініціативність та відповідальність, виявлені у процесі підготовки й оформлення конкурсних робіт. Сподіваємося, що досвід, зібраний у каталозі, стане у пригоді науково-педагогічним та педагогічним працівникам, керівникам та слухачам обласних інститутів (академій) післядипломної педагогічної освіти, педагогам-практикам.

*Запрошуємо до подальшої співпраці!
Чекаємо на нові конкурсні роботи!*

**КОНКУРСНІ РОБОТИ УЧАСНИКІВ
ДЕСЯТОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ
НАУКОВИХ, НАВЧАЛЬНИХ І МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ
З ПРОБЛЕМ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
(2018 рік)**

ПЕРЕМОЖЦІ

I місце

Номінація «Посібники»

Автори: **Берека Віктор Євгенович**, ректор, **Гіджеліцький Ігор Казимірович**, завідувач науково-методичного центру виховної роботи та позашкільної освіти; **Орловська Надія Михайлівна**, методист виховної роботи та позашкільної освіти.

Установа: Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Козацька педагогіка і навчально-виховний процес.**

Анотація. Посібник висвітлює проблеми козацької педагогіки, актуалізує її значення в сучасних умовах, зосереджує увагу на виховному потенціалі зазначеного феномену, виділяє шляхи впровадження козацької педагогіки.

Автори: **Афоніна Євгенія Вікторівна**, методист відділу соціально-психологічного супроводу розвитку особистості; **Заріцький Олексій Олексійович**, завідувач відділу соціально-психологічного супроводу розвитку особистості; **Міщенко Наталя Володимирівна**, методист відділу соціально-психологічного супроводу розвитку особистості.

Установа: Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Психолог у НУШ: радісно та впевнено руш! Путівник психолога в Новій українській школі**

Анотація. У змісті Путівника розкрито основні напрями та зміст діяльності фахівців психологічної служби щодо організації психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу в контексті Нової української школи за **векторами:**

1. **Новий педагог** (психологічний супровід педагогів в період змін та готовності до інновацій).

2. **Учень як цілісна особистість** (психологічний супровід першокласників Нової української школи).

3. **Школа позитивного батьківства** (психологічний супровід батьків в контексті педагогіки партнерства).

За кожним вектором представлено основні орієнтири та зміст діяльності психолога в закладі освіти, запропоновано алгоритми та конспекти заходів, подане орієнтовне планування роботи з усіма учасниками освітнього процесу.

Путівник стане у пригоді психологам, соціальним педагогам, керівникам освітніх закладів, методистам психологічної служби, директорам/завідувачам центрів практичної психології та соціальної роботи.

І місце

Номінація «Методичні рекомендації»

Автор: **Деміракі Тетяна Валентинівна**, методист навчально-методичної лабораторії розвитку регіональної освіти.

Установа: Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Моделювання освітнього простору в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа».**

Анотація. У методичних рекомендаціях висвітлено психолого-педагогічний вплив на учасників освітнього процесу традиційних та інноваційних підходів у дизайні освітнього простору; розкрито принципи зонування освітнього простору та принципи організації вільного освітнього простору (Open Space); розроблено алгоритм моделювання простору класних кімнат, коридорів та рекреацій, дії педагогічного колективу для створення нового освітнього простору.

Робота буде корисною для керівників закладів загальної середньої освіти, працівників управлінь освіти, викладачів, учителів, студентів, які цікавляться питанням архітектурно-естетичної організації освітнього простору.

Автор: **Кондирева Майя Миколаївна**, методист.

Установа: Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти

Назва роботи: **Створення навчальних кабінетів словесності у закладах загальної середньої освіти, в Інституті післядипломної педагогічної освіти.**

Анотація. У роботі актуалізовано мету, завдання створення кабінетів, узагальнено основні вимоги (зокрема. санітарно-гігієнічні) до них, порушено проблему їх типів, нормативної бази, матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення, узагальнено інформацію про функції навчального приміщення, основні напрями діяльності (наукової, навчальної, методичної, виховної) та форми роботи завідувача, ефективність уроку словесності, самостійну, пошукову, дослідницьку, інформаційно-бібліографічну діяльність

учнів, організацію факультативів, гуртків, музеїв філологічного спрямування. Досліджено також стан кабінетної системи (віртуальних кабінетів методичних працівників Тернопілля та блогу «Паланка словесника», який функціонує у рамках сайту Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти) для організації мовно-літературної освіти в освітніх закладах та методичних установах області.

Методичні рекомендації адресовані студентам філологічних факультетів закладів фахової освіти, учителям-словесникам, методичним працівникам, які відповідають за стан викладання філологічних дисциплін, заступникам директорів та директорам закладів загальної середньої освіти.

І місце

Номінація «Спецкурси»

Автор: **Кохановська Олена Вікторівна**, старший викладач кафедри теорії і методики викладання навчальних дисциплін, кандидат педагогічних наук.

Установа: Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради.

Назва роботи: **Технологія створення електронних (мультимедійних) підручників засобами програми Autoplay Media Studio.**

Анотація. У методичних рекомендаціях висвітлено основні концепції впровадження та використання електронних засобів навчання як з дидактичного боку, так і з позиції програмних засобів. У методичних рекомендаціях містяться основні відомості про електронні засоби навчання, їх класифікацію, мультимедійний підручник як один з видів електронних засобів навчання, надано алгоритм створення мультимедійних засобів навчання за допомогою програми AutoPlay Media Studio.

Методичні рекомендації призначено для керівників навчальних закладів, методистів, вчителів та ін.

Автори: **Сіренко Алла Євгеніївна**, завідувач відділу дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук; **Ванько Ксенія Іванівна**, методист відділу дошкільної освіти.

Установа: Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Назва роботи: **Теоретичні та методичні основи підготовки педагогів закладів дошкільної освіти до забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти в контексті концепції Нової української школи.**

Анотація. Спецкурс розроблений з метою підготовки педагогів дошкільних навчальних закладів до забезпечення наступності дошкільної та

початкової освіти в контексті концепції Нової української школи. У додатках представлено нормативно-правовий, інструктивно-методичний та практичний матеріал який доцільний для використання в роботі з педагогами.

Спецкурс доцільно застосовувати в системі післядипломної освіти як під час курсової підготовки, так і в міжкурсовий період.

І місце

Номінація «Навчальні програми з навчально-методичним забезпеченням»

Автори: **Бондаренко Олена Андріївна**, завідувач лабораторії-центру зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти; **Щербаков Анатолій Георгійович**, методист відділу дистанційної освіти.

Установа: Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Назва роботи: **Навчально-методичний комплекс «Використання сервісів GOOGLE FORMS, GOOGLE CLASSROOM та web-тестування ТЕСТОPIУМ у системі забезпечення якості освіти»:**

Анотація. Комплекс призначений для формування компетентностей у педагогічних працівників щодо використання сервісів GOOGLE FORMS, GOOGLE CLASSROOM та системи on-line тестування ТЕСТОPIУМ для реалізації механізмів забезпечення якості освіти на локальному рівні, зокрема в процедурах оцінювання, та організації дистанційного навчання. Комплекс складається із програми спецкурсу (36 годин) та тренінгу (8 годин).

Програма спецкурсу містить залікову роботу (тест), список індивідуальних творчих завдань, глосарій і список рекомендованої літератури.

Обов'язковою умовою спецкурсу є проведення вхідного та вихідного діагностування за допомогою онлайн-опитування та діагностичної карти ефективності викладання спецкурсу.

Навчально-методичний комплекс рекомендується для післядипломної освіти педагогічних працівників, а саме: учителів, керівників методичних об'єднань та спеціалістів-координаторів з питань ІКТ, зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу районних/міських органів управління освітою.

II місце

Номінація «Монографії»

Автори: **Поуль Валентина Станіславівна**, завідувач кафедри психології та розвитку особистості, кандидат психологічних наук; **Волошенко Леся Іванівна**, доцент кафедри психології Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди, кандидат психологічних наук, доцент.

Установа: Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти; Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди.

Назва роботи: **Психологічні умови розвитку вольової поведінки старших дошкільників та молодших школярів.**

Анотація. Монографія містить дослідження психологічних умов розвитку вольової поведінки у дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку; теоретичне обґрунтування здійснення вольової поведінки, що визначається особливостями становлення в ці вікові періоди регулятивної та планувальної мовленнєвих функцій; доведено ефективність авторської методики формування вмінь моделювати висловлювання різних типів, яка сприяє оволодінню цими функціями мовлення, що оптимізує розвиток здатності до конструювання власної вольової поведінки.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам, магістрантам спеціальностей «Психологія», «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», фахівцям психологічної служби, вчителям початкових класів, педагогам закладів дошкільної освіти.

Автори: **Томчук Михайло Іванович**, завідувач кафедри психології, доктор психологічних наук, професор; **Томчук Сергій Михайлович**, кандидат психологічних наук, доцент.

Установа: Комунальний вищий навчальний заклад «Вінницька академія неперервної освіти».

Назва роботи: **Психологія тривоги, страху та агресії особистості в освітньому процесі.**

Анотація. У монографії представлено результати теоретико-експериментального дослідження проявів деструктивних психічних станів особистості. Зокрема, описані детермінанти, психологічні механізми перебігу, методи вивчення тривоги, страху, агресії у дітей та учнів в освітньому процесі. Для студентів спеціальності «Психологія», практичних психологів, педагогів, науковців.

II місце

Номінація «Посібники»

Автори: Сліпич Юлія Володимирівна, директор Дитячої художньої школи Херсонської міської ради, кандидат педагогічних наук, доцент;
Задніпрянна Наталія Георгіївна.

Установа: Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради.

Назва роботи: 7 steps to Art. 7 кроків до Мистецтва.

Анотація. Навчально-методичний посібник для дітей молодшого шкільного віку знайомить з еволюцією Всесвіту через витвори образотворчого мистецтва. Запропоновані творчі завдання сприяють розвитку критичного мислення, емоційного інтелекту та навичок малювання.

Посібник є наступним у серії навчальної літератури для інтегрованого курсу «Бесіди з мистецтва з малюванням та іноземною мовою» (для мистецьких шкіл). Матеріал подано двома мовами: англійською та українською.

Автор: Моїсеєв Сергій Олександрович, доцент кафедри теорії й методики виховання, психології та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Установа: Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради.

Назва роботи: Розвиток педагогічної майстерності вчителя фізичної культури у вимірах фахових конкурсів.

Анотація. У навчально-методичному посібнику подається характеристика системи післядипломної освіти як основи професійного розвитку вчителя Нової української школи, аналізується розвиток педагогічної майстерності вчителя у поглядах Я. А. Коменського та В. О. Сухомлинського, уточнюється ідеал педагогічної майстерності вчителя фізичної культури, висвітлюються конкурсні уроки як ефективний засіб розвитку педагогічної майстерності вчителя фізичної культури, а також розкриваються історії успіху вчителів фізичної культури Херсонщини у Всеукраїнському фаховому конкурсі.

Матеріал цього видання може представляти інтерес для вчителів закладів загальної середньої освіти, методистів, студентів педагогічних спеціальностей, аспірантів, викладачів закладів вищої освіти та інститутів післядипломної освіти педагогічних кадрів.

Автор: **Лавріненко Лідія Іванівна**, доцент кафедри педагогіки, дошкільної та початкової освіти, кандидат історичних наук.

Установа: Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ім. К. Д. Ушинського.

Назва роботи: **Школа для кожного (окремі аспекти інклюзивної освіти).**

Анотація. У навчально-методичному посібнику висвітлюються питання щодо інтеграції дітей з особливими освітніми потребами в заклади загальної середньої освіти, акцентується увага на практичній складовій упровадження інклюзивного навчання та особливостях організації й управління інклюзивною школою.

Рекомендовано директорам, заступникам директорів та педагогічним працівникам закладів загальної середньої освіти, методистам, слухачам курсів підвищення кваліфікації.

II місце

Номінація «Методичні рекомендації»

Автори: **Луценко Світлана Миколаївна**, старший викладач; кандидат наук з державного управління, доцент; **Ніколаєнко Світлана Петрівна**, старший викладач.

Установа: Комунальний заклад «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

Назва роботи: **Як організувати та реалізувати Регіональний інноваційний проект на прикладі реалізації інноваційного проекту СОШПО «Демократизація та партнерство навчального закладу в умовах нової української школи».**

Анотація. Методичні рекомендації присвячено підготовці, організації та практичній реалізації регіонального інноваційного проекту, створеного з метою поглиблення культури демократії та розвитку громадянських компетентностей учнів.

Розробка складається з загальної характеристики проекту, основних документів щодо його реалізації, фото звіту реалізації проекту, навчально-тематичного плану курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників, долучених до реалізації Проекту та може бути взята за основу закладами освіти для оформлення та реалізації власних проектів з проблем запровадження освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини (ОДГ/ОПЛ) в умовах розбудови Нової української школи.

Автори: **Унгурян Ірина Корнеліївна**, доцент кафедри педагогіки, психології та теорії управління освітою, кандидат педагогічних наук; **Куриш Наталія Костянтинівна**, завідувач науково-методичного центру менеджменту та координації роботи РМК/ММК.

Установа: Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області.

Назва роботи: **Використання підприємницького змісту в організації освітнього процесу закладу освіти.**

Анотація. Використання методичних рекомендацій сприятиме підвищенню професійної компетентності педагогів та надасть можливість сформуванню в учнів необхідні знання, вміння й установки, пов'язані з ключовою компетентністю «підприємливість».

Розроблені рекомендації надають можливість педагогам сформуванню підприємницьку складову на будь-якому уроці як через інтеграцію змісту, використання активних методів та інноваційних технологій навчання, відповідні форми оцінювання та організацію позакласної роботи. Вони озброюють фахівців професійними знаннями щодо планування, моделювання та проведення уроків з підприємницьким змістом, а також щодо аналізу результативності роботи педагога з метою впровадження компетентнісного підходу в освітню діяльність закладу освіти.

Рекомендації є методичним порадищем для педагогів щодо формування в учнів комплексу знань із підприємницьким змістом, як на уроках так і в позаурочний час, які учні зможуть реалізувати в житті: планувати власну життєву траєкторію успіху, заощаджувати, отримувати прибуток, формувати підприємницькі навички, усвідомити власну участь у плануванні й розподілі сімейного бюджету, виявляти ініціативу в забезпеченні добробуту родини й країни в цілому, розробляти бізнес-ідеї та реалізовувати їх на практиці.

Автори: **Коротюк Зоряна Михайлівна**, методист; **Демидась Світлана Романівна**, методист.

Установа: Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Методичні рекомендації щодо організації та надання психологічної допомоги дітям та сім'ям вимушених переселенців.**

Анотація. Запропоновані методичні рекомендації будуть ефективні в роботі працівників психологічної служби з педагогами, учнями та батьками, що постраждали у ситуації соціально-політичної кризи в країні з метою подолання стресу, запобігання та наслідків посттравматичних симптомів.

II місце

Номінація «Спецкурси»

Автор: **Романовська Діана Доримедонтівна**, завідувач науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи, кандидат психологічних наук.

Установа: Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області.

Назва роботи: **Соціально-психологічна профілактика суїцидальних тенденцій підлітків та молоді.**

Анотація. Тренінговий курс (спецкурс) «Соціально-психологічна профілактика суїцидальних тенденцій підлітків та молоді» розроблено для варіативної складової програми курсів підвищення кваліфікації практичних психологів, соціальних педагогів, інших педагогічних працівників. Впровадження спецкурсу сприятиме підвищенню рівня професійної компетентності педагогічних працівників озброїть фахівців необхідними знаннями, технологіями, методиками для здійснення якісної соціально-психологічної профілактики негативних явищ в освітньому середовищі та психологічної допомоги підліткам, молоді в кризових ситуаціях.

II місце

Номінація «Навчальні програми з навчально-методичним забезпеченням»

Автори: **Араджионі Маргарита Анатоліївна**, провідний науковий співробітник Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського Національної Академії наук України, кандидат історичних наук; **Кірик Марія Юріївна**, методист кабінету дошкільної, початкової та інклюзивної освіти; **Палько Тетяна Василівна**, директор Інституту, кандидат психологічних наук, доцент; **Ходанич Лідія Петрівна**, завідувач кафедри педагогіки і психології, кандидат педагогічних наук, доцент.

Установа: Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Культура добросусідства: учимося, відпочиваємо та працюємо разом.**

Анотація. Посібник створений відповідно до програми «Учимося, відпочиваємо та працюємо разом» спеціального курсу «Культура добросусідства». Призначений для ознайомлення школярів та їхніх батьків із рідним краєм, ментальними, мовними, релігійними, етнокультурними особливостями людей, які мешкають у Закарпатській області, для проведення системної виховної роботи, розвитку громадянської освіти, формування соціальних компетентностей, навичок конструктивної комунікації й успішної взаємодії у колективі. Зошит можна використовувати як методичний

посібник і хрестоматію для організації роботи учнів початкової школи на уроці, під час виховних годин, у гуртках і вдома.

Автори: **Северінова Алла Миколаївна**, методист лабораторії природничо-математичних дисциплін; **Якуша Лілія Григорівна**, учитель фізики, інформатики спеціалізованої школи I–III ступенів Смілянської районної ради Черкаської області.

Установа: Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Назва роботи: **Фізика на кухні: експеримент у домашніх умовах.**

Анотація. З метою розвитку інтересу учнів до фізики як до експериментальної науки у пропонованій навчальній програмі курсу на вибір подано цікаві досліди, які діти можуть виконувати і з учителем, і самостійно як домашні лабораторні роботи, використовуючи підручні матеріали.

Спецкурс містить: програму, календарно-тематичне планування, посібник для вчителя, зошит для лабораторних робіт.

Навчальна програма курсу на вибір з навчально-методичним забезпеченням пропонується вчителям та учням закладів загальної освіти.

III місце

Номінація «Монографії»

Автор: **Варецька Олена Володимирівна**, в. о. проректора з науково-методичної роботи, професор кафедри початкової освіти, доктор педагогічних наук, доцент.

Установа: Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради.

Назва роботи: **Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради.**

Анотація. Монографію присвячено проблемі розвитку соціальної компетентності вчителя початкової школи у системі післядипломної педагогічної освіти. Визначено сутність, складові, функції соціальної компетентності особистості, особливості та соціокультурні детермінанти розвитку соціальної компетентності вчителя початкової школи у системі післядипломної освіти. Приділено увагу розвитку такої компетентності вчителя початкової школи сільської місцевості. Обґрунтовано концептуальні засади, запропоновано наукову модель, визначено комплекс організаційно-педагогічних умов та педагогічні технології, описано навчально-методичне забезпечення розвитку соціальної компетентності вчителя початкової школи у системі післядипломної педагогічної освіти.

Видання розраховане на науково-педагогічних працівників, учителів початкової школи, вихователів груп подовженого дня, методистів початкової освіти, а також на студентів факультетів початкової освіти, аспірантів, докторантів, слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти, усіх небайдужих до підвищення якості вищої освіти та посилення її соціальної ролі

Автор: **Романовська Діана Дорімедонтівна**, завідувач науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи, кандидат психологічних наук.

Установа: Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області.

Назва роботи: **Особистісні стратегії професійної діяльності психологів.**

Анотація. У монографії наведено сучасну науково-практичну інформацію стосовно процесу професійної підготовки та професійного становлення психологів. Представлено зміст та загальну структуру особистісних стратегій професійної діяльності психолога. Велика увага приділяється класифікації видів особистісних стратегій професійної діяльності фахівця-психолога. Фундаментально досліджено психологічні особливості та чинники формування особистісних стратегій професійної діяльності студентів-психологів. Детально висвітлюються питання формування особистісних стратегій діяльності психологів.

Монографія рекомендується фахівцям-психологам та студентам-психологам різних спеціальностей, викладачам закладів вищої освіти, а також викладачам інститутів післядипломної педагогічної освіти.

III місце

Номінація «Посібники»

Автори: **Кірик Марія Юріївна**, методист кабінету дошкільної та початкової освіти; **Данилова Людмила Іванівна**, учитель початкових класів Матроської ЗОШ I–III ступенів Ізмаїльського району Одеської обл.

Установа: Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Як навчати молодших школярів? Новаційні підходи до організації діяльності учнів початкових класів.**

Анотація. У методичному посібнику подаються методичні поради щодо сучасного бачення реформування початкової школи, використання інтегративного підходу як основи для формування готовності вчителів початкових класів до впровадження компетентнісно-інтегрованого підходу до навчання молодших школярів.

Подаються науково-теоретичні обґрунтування нових понять, пропонуються можливі напрями інтеграції в початковій школі. Опанування

педагогічних технологій інтегрованого навчання як один зі способів організації молодших школярів у світлі вимог сучасної Нової української школи. Підготовка до роботи в Новій українській школі має велике значення у процесі розвитку професійної компетентності вчителя початкових класів.

Один із пріоритетів методичної служби – це допомогти вчителеві опанувати методологію та теорію новаційних підходів при об'єднанні навчальних дисциплін 1–2 класів. Для цього необхідно оволодіти основами горизонтального та вертикального інтегрування освітніх галузей відповідно до Державного стандарту початкової школи. Для отримання ефективного результату в організації навчально-виховного процесу вчителю необхідно добре знати, усвідомити індивідуальні особливості дітей цього віку, враховувати їх під час організації навчання. Пропонуються елементи сучасних методів, прийомів та засобів навчання, в основу яких покладено основи інтегративного, та способи їх використання в навчальному процесі.

Методичний посібник рекомендовано вчителям 1–2 класів, студентам педагогічних коледжів та педагогічних інститутів, вихователям груп подовженого дня.

Автори: **Северінова Алла Миколаївна**, методист лабораторії природничо-математичних дисциплін; **Биков Олександр Михайлович**, методист фізики Черкаського міського методичного кабінету установ освіти Черкаської міської ради Черкаської області; **Совгира Світлана Миколаївна**, учитель фізики Черкаської спеціалізованої школи I–III ступенів № 33 ім. В. Симоненка Черкаської міської ради Черкаської області; **Порожня Оксана Павлівна**, учитель фізики Канівської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 1 ім. Т. Г. Шевченка Канівської міської ради Черкаської області; **Довгий Олег Андрійович**, учитель фізики Смілянської спеціалізованої школи I–III ступенів № 2 Смілянської міської ради Черкаської області; **Капленко Ольга Миколаївна**, учитель фізики Золотоніської загальноосвітньої школи I–III ступенів № 3 Золотоніської міської ради; **Якуша Лілія Григорівна**, учитель фізики, інформатики Костянтинівської спеціалізованої школи I–III ступенів Смілянської районної ради; **Токова Валентина Валеріївна**, учитель фізики Костянтинівської спеціалізованої школи I–III ступенів Смілянської районної ради.

Установа: Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Назва роботи: **Збірник компетентнісних завдань з фізики. 7–9 клас.**

Анотація. Збірник містить 160 компетентнісних задач та майже 500 завдань різної складності до них. Кожен розділ має алгоритм розв'язування завдань та завдання для самостійного опрацювання. Запропонований матеріал охоплює всі навчальні теми програми з фізики для 7–9 класів.

Використовуючи завдання цього типу під час проведення уроків, учитель розвиває в учнів набір компетентностей, які є найважливішими, інтегрованими, ключовими.

Рекомендується вчителям, студентам педагогічних університетів, учням освітніх закладів.

Автор: **Савонова Ганна Іванівна**, старший викладач, кандидат філософських наук.

Установа: Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Тема роботи: **Уроки історії культурологічного спрямування: всесвітня історія, історія України. 7 клас.**

Анотація. У посібнику надано методичні рекомендації щодо викладання тематик дисциплін «Історія України», «Всесвітня історія» культурологічного спрямування для семикласників. Методичні рекомендації, оформлені у вигляді розробки основної частини уроків культурологічного спрямування, мають логічну структуру викладання історії в базових школах із урахуванням оновлених навчальних програм МОН України та Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». Для зручності вчителя у посібнику подано перелік рекомендованої літератури для вчителів і глосарій основних понять тематик культурологічного спрямування. Посібник адресований учителям, які викладають історію в 7 класах, як помічник для проведення уроків із культурологічних тематик.

Автори: **Довгань Андрій Іванович**, завідувач кафедри природничо-математичних дисциплін та технологій, кандидат географічних наук, доцент; **Часнікова Олена Володимирівна**, декан факультету підвищення кваліфікації, кандидат педагогічних наук; **Ліпчевський Леонід Володимирович**, завідувач відділу математики, фізики та астрономії, викладач; **Совенко Валерій Володимирович**, завідувач відділу географії, економіки та краєзнавства, викладач; **Гудима Володимир Миколайович**, методист відділу географії, економіки та краєзнавства, викладач; **Матущенко Тетяна Антонівна**, завідувач відділу хімії, біології, екології та основ здоров'я, викладач; **Бобкова Олена Степанівна**, методист відділу хімії, біології, екології та основ здоров'я; **Мазуркевич Ірина Валеріївна**, методист відділу дистанційної освіти; **Очкало Вікторія Василівна**, методист відділу хімії, біології, екології та основ здоров'я; **Беженар Антоніна Анатоліївна**, кандидат фізико-математичних наук; **Байдур Олексій Володимирович**, учитель фізики НВК «Загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів № 3 – ліцей» Обухівської міської ради.

Установа: Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Назва роботи: **Збірник практико-орієнтованих завдань із предметів природничо-математичного циклу: методичний посібник.**

Анотація. Посібник містить тестові завдання, задачі, практичні завдання та ситуативні вправи, націлені на розвиток життєвих компетентностей учнів. Збірник буде корисним учителям та учням закладів загальної середньої освіти під час навчання, самостійної роботи, у процесі підготовки до тематичного та підсумкового оцінювання результатів навчання.

Автори: **Астахова Марія Сергіївна**, старший викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти, кандидат педагогічних наук;

Кугуєнко Наталія Філімонівна

Установа: Комунальний вищий навчальний заклад «Харківська академія неперервної освіти».

Назва роботи: **Актуальні питання підвищення кваліфікації керівників та педагогів закладу дошкільної освіти з безпеки життєдіяльності.**

Анотація: У навчально-методичному посібнику розглянуто нормативно-правові та організаційно-педагогічні засади безпеки життєдіяльності в системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти (ЗДО). Представлено систему діяльності закладу дошкільної освіти щодо реалізації безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу, діагностичний інструментарій для визначення компетентності з безпеки життєдіяльності вихованців, педагогів і батьків. Розкрито санітарно-гігієнічне забезпечення діяльності ЗДО, окремі аспекти організаційно-педагогічної діяльності з пожежної безпеки та цивільного захисту.

Посібник призначено для педагогічних працівників закладів системи післядипломної педагогічної освіти, які займаються підвищенням кваліфікації керівників і педагогів ЗДО, а також для викладачів закладів вищої освіти, які працюють у напрямі підготовки фахівців для системи дошкільної освіти, та працівників Р(М)МК(Ц) на допомогу в організації роботи з питань формування культури безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу.

III місце

Номінація «Методичні рекомендації»

Автори: Іванюк Тетяна Георгіївна, методист.

Установа: Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Методичні аспекти викладання алгебри та геометрії на початковому етапі вивчення в контексті вимог Нової української школи.**

Анотація. У 7 класі учні закладів загальної середньої освіти розпочинають другий етап вивчення математики у двох окремих курсах: **алгебри та геометрії**. Як свідчить практика, під час переходу до вивчення двох окремих курсів відбувається суттєве зниження показників успішності у більшості школярів, послаблення інтересу до вивчення предмета за рахунок навчального рівня строгості та докладності викладу, зокрема в геометрії, та певного рівня складності вивчення операцій та їх властивостей у алгебрі. Зміст роботи спрямований на розв'язання завдань та проблемних питань, які виникають у процесі викладання математики у 7 класі. Науковість змісту забезпечується передусім достатнім рівнем строгості міркувань. Розкрито суть та значення навчальних тем з алгебри та геометрії для системного вивчення математики, привернуто увагу до сучасних вимог викладання предмета. У розробці подано роз'яснення викладу окремих математичних термінів з метою подолання певної неузгодженості в трактуванні понятійного апарату у різних підручниках. Звертається увага на оволодіння учнями мистецтвом аргументації, формування власних суджень, міркувань, висновків, що є базовими цінностями сучасного демократичного суспільства. Надано методичні рекомендації щодо формування в учнів уміння обґрунтовувати та доводити математичні твердження, сприяти правильному світорозумінню. Основна мета методичної розробки – надати орієнтири викладання математики на другому етапі її вивчення за оновленою навчальною програмою, у контексті вимог Нової української школи, привернути увагу до організації засвоєння навчального контенту, що забезпечить належну математичну підготовку учнів, сприятиме формуванню предметної та ключових компетентностей.

Автори: Боруцька Лідія Степанівна, методист.

Установа: Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Практикум на курсах підвищення кваліфікації вчителів зарубіжної літератури «Засідання в творчій лабораторії учителя-словесника».**

Анотація. Практикум – це професійне змагання, яке проводиться у семи турах і враховує рівень знань, умінь, загальну культуру, методичну і психологічну підготовку, самобутність учителя-словесника, характер розуміння шкільного предмета «Зарубіжна література», технологічність методик, які використовує вчитель.

Автори: **Куриш Оксана Степанівна**, методист; **Мисик Володимир Святославович**, заступник директора з науково-педагогічної та виховної роботи, кандидат історичних наук; **Хома Світозара Олегівна**, методист.

Установа: Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Методичні рекомендації щодо реалізації краєзнавчо-пошукового проекту «Непоборні!», присвяченого відзначенню 75-ї річниці створення УПА.**

Анотація. У межах обласного навчально-виховного проекту «Громадські ініціативи», гаслом якого є «Служіння українській нації – історичне покликання кожного українця», реалізовується проект, покликаний залучити широкий загал школярів до вивчення історії боротьби УПА, формувати в учнівської молоді єдину національну пам'ять та ідентичність, виховувати ініціативних, мислячих і свідомих громадян сучасної України завдяки реалізації спільних з місцевою громадою проектів, набувати компетентностей громадянина і патріота, долучаючись до суспільно корисних справ, волонтерської діяльності щодо наведення обліку пам'ятників, меморіалів, захоронень героїв і належного догляду за ними.

Методичні рекомендації розроблено на допомогу організаторам та учасникам проекту.

III місце

Номінація «Спецкурси»

Автори: **Назарук Наталія Володимирівна** – кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології; **Глинянюк Наталія Василівна** – старший викладач кафедри педагогіки та психології, магістр.

Установа: Івано-Франківський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Технологія розробки ілення проведення тренінгу.**

Анотація. Спецкурс «Технологія розроблення і проведення тренінгу» авторів Н. Назарук та Н. Глинянюк є тренінг-курсом для педагогічних працівників різних категорій, мета якого – оволодіння технологією розроблення і проведення тренінгу для реалізації компетентнісного підходу

до навчання дітей або дорослих. Зміст тренінг-курсу прив'язаний до форми проведення занять – тренінгової. Робота групи імітує те, чого учасники можуть навчитися, – керувати динамікою групи, скласти програму тренінг-курсу, сценарії тренінгових занять, створювати авторські вправи та проводити їх, забезпечувати зворотний зв'язок. Учасники беруть участь у видах робіт, які обов'язково передбачають їх розгляд з лгляду тренера, а саме: мети, місця в занятті, результативності. Імітаційна модель побудови тренінг-курсу та його проведення дають змогу учасникам максимально швидко оволодіти тренінговою технологією. Така стратегія дає змогу не тільки зрозуміти особливості перебігу групової динаміки, набутти вмінь, необхідних тренеру, а й відчувати її через власні почуття та емоції, зробити цінні для себе висновки. Це, зі свого боку, ефективно для напрацювання в подальшому професійної авторської моделі поведінки тренера.

III місце

Номінація «Навчальні програми з навчально-методичним забезпеченням»

Автор: Муляр Оксана Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики викладання шкільних предметів.

Установа: Волинський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: Упровадження Державного стандарту початкової освіти в Новій українській школі.

Анотація. Навчально-методичне забезпечення дисципліни

«Впровадження Державного стандарту початкової освіти в Новій українській школі» містить загальну характеристику, тематичний план та зміст навчальної дисципліни. Практичне спрямування дисципліни полягає в підвищенні професійної готовності слухачів до впровадження Державного стандарту початкової освіти.

Для викладачів, методистів, учителів-практиків, студентів закладів вищої освіти.

Автори: Коротюк Зоряна Михайлівна, методист; *Герасимович Наталя Вікторівна*, практичний психолог; *Демидась Світлана Романівна*, методист.

Установа: Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: Корекційно-розвивальна програма індивідуальних занять психолога з дитиною з дитячим церебральним паралічем та затримкою психічного розвитку «Долоньки надії».

Анотація. Програма сприяє підвищенню рівня розвитку пізнавальних процесів та загальних інтелектуальних здібностей учня, розвиткові комунікативних навичок та вмінь, навичок співпраці, поліпшенню стану загальної та дрібної моторики. У процесі занять у дитини створюється позитивний емоційний настрій, формується атмосфера довіри, доброзичливості, позитивного ставлення до оточуючих.

Автор: **Руденко Ілона Миколаївна**, доцент кафедри психології комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», кандидат психологічних наук, доцент.

Установа: Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Назва роботи: **Розвиток емоційно-вольової саморегуляції освітнього процесу.**

Анотація. Програма практикуму передбачає розвиток психологічної компетентності слухачів курсів у системі післядипломної освіти щодо психологічних основ та методів саморегуляції й розвитку здатності учителів керувати власним психоемоційним станом. Програма практикуму рекомендується для післядипломної освіти педагогічних працівників, а також може бути використана для просвітницько-релаксаційної роботи психологів, соціальних педагогів загальноосвітніх навчальних закладів з учителями.

ЛАУРЕАТИ КОНКУРСУ

«За інноваційність тематики»

Номінація «Методичні рекомендації»

Автори: **Борбіт Алла Вікторівна**, заідувач відділу дистанційного навчання, викладач; **Мазуркевич Ірина Валеріївна**, методист відділу дистанційного навчання, викладач; **Костінська Оксана Леонідівна**, методист відділу дистанційного навчання.

Установа: Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Назва роботи: **Підвищення кваліфікації педагогічних кадрів за дистанційною формою навчання.**

Анотація. У виданні представлено методичні рекомендації щодо використання систем дистанційного навчання E-Science та T-Learning для слухачів курсів підвищення фахової кваліфікації за дистанційною формою навчання. Розміщено також інформацію про особливості тьюторського супроводу слухачів на дистанційному етапі, настанову педагогам, які вибрали дистанційну форму навчання, та коротку аналітичну довідку про результати таких курсів. Адресовано науково-педагогічним та методичним працівникам закладів післядипломної освіти та методичних служб – організаторам курсів підвищення кваліфікації за дистанційною формою навчання.

«За новаторську освітню ідею»

Номінація «Посібники»

Автор: **Позднякова Тетяна Євгенівна**, старший викладач кафедри природничо-математичної освіти.

Установа: Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Візуалізація та структурування інформації за допомогою ментальних карт на уроках біології.**

Анотація. У посібнику обґрунтовано актуальність використання ментальних карт у професійній діяльності вчителя. Розглянуто основні принципи та етапи створення інтелект-карт. Запропоновано різноманітні способи використання інтелектуальних карт у навчальному процесі. Розроблено й апробовано ментальні карти для шкільного курсу біології людини.

Методичний посібник рекомендується педагогам, які мають бажання працювати із застосуванням методу майндмеппінгу та цікавляться інноваціями в освіті. Посібник буде корисним для вчителів, викладачів,

старшокласників, учнів гімназій, ліцеїв, училищ, абітурієнтів, може бути корисним для студентів.

Автори: **Качан Олексій Анатолійович**, завідувач відділу фізичної культури і спортивно-масової роботи, старший викладач кафедри дошкільної, початкової освіти та розвитку особистості; **Пристинський Володимир Миколайович**, завідувач Науково-дослідної лабораторії взаємодії духовного й фізичного розвитку дітей та учнівської молоді закладу вищої освіти «Донбаський державний педагогічний університет», доцент кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації, кандидат педагогічних наук, доцент.

Установа. Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (м. Слов'янськ).

Назва роботи: **Інформаційно-комунікаційні та рухливо-пізнавальні технології у фізичному вихованні дітей та підлітків.**

Анотація. У навчально-методичному посібнику представлено інноваційні підходи щодо забезпечення оновлення змісту фізичного виховання учнівської молоді. Взаємодія інформаційно-комунікаційних (планшетного комп'ютера, пульсометрів, гаджетів, 3D-візуалізації, динамічно керованих моделей, безконтактних сенсорних систем тощо) та інтерактивних рухливо-пізнавальних технологій (сюжетних рухливо-пізнавальних ігор, валеологічних естафет, брейн-рингів, ерудит-вікторин, освітньо-оздоровчих тренінгів тощо) сприятимуть оновленню й удосконаленню змісту уроків фізичної культури, фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходів у режимі шкільного дня, позакласних і позашкільних форм навчання й виховання дітей і підлітків.

Матеріали посібника можна використати вчителям загальноосвітніх навчальних закладів, викладачам і студентам закладів вищої освіти під час проходження педагогічної практики, організаторам курсів підвищення кваліфікації, методистам, керівникам і тренерам освітньо-соціальних програм, семінарів, занять-тренінгів.

«За актуальність проблеми»

Номінація «Посібники»

Автор: **Калько Ірина Василівна**, кандидат педагогічних наук, доцент.

Установа: Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Формування гендерної культури школярів у системі роботи сучасного закладу освіти.**

Анотація. У навчально-методичному посібнику розкрито сутність та особливості гендерної культури, педагогічні умови щодо її формування у школярів. Запропонован навчальну програму спецкурсу, в якій зроблено спробу в концентрованому, лаконічному та зрозумілому вигляді надати основний матеріал щодо гендерної політики, загальнолюдських прав, прав чоловіків і жінок, їхнє співвідношення, системи прав людини на національному та міжнародному рівнях, ознайомити з нормативно-правовими документами щодо гендерної проблематики. Представлено тематичні заходи, вправи та запитання для роздумів щодо гендерної проблематики.

Автор: **Михайлова Лариса Миколаївна**, кандидат педагогічних наук, доцент.

Установа: Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Естетично-ціннісний розвиток особистості в навчально-виховному просторі закладу освіти: теорія і практика.**

Анотація. Посібник знайомить читачів із науковими засадами проблеми естетично-ціннісного розвитку школярів в умовах становлення Нової української школи, з основними формами науково-методичної роботи щодо підвищення професійної майстерності педагогів із запровадження в навчально-виховний процес інтегрованого підходу.

У посібнику даються методичні рекомендації щодо інтегрування предметних, культурологічних і мистецьких знань у навчальній і виховній діяльності.

Науково-методичне видання призначене для керівників шкіл, педагогів, студентів педагогічних спеціальностей.

Автор: **Олексюк Василь Петрович**, методист центру інформатики, інформаційно-комунікаційних технологій і дистанційної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Установа: Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Основи хмарних технологій.**

Анотація. У навчально-методичному посібнику розкрито основні поняття технологій хмарних обчислень. Розглянуто процес розгортання інформаційно-освітнього середовища закладів середньої та вищої освіти з використанням сервісів Google. Велику увагу приділено вивченню можливостей платформ, які дають змогу розгорнути академічну хмару, згідно з моделлю «інфраструктура як сервіс». З метою опанування практичними

навичками управління хмарними сервісами розроблено цикл лабораторних робіт.

Автор: Фамілярська Лариса Леонідівна, викладач кафедри педагогіки й андрагогіки, кандидат педагогічних наук.

Установа: КЗ «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради.

Назва роботи: **Методичні основи розвитку інформаційно-комунікаційної мобільності педагога в післядипломній освіті.**

Анотація. У науково-методичних матеріалах відображено багаторічний досвід практичної та дослідницької роботи, подано матеріали авторської програми, що має навчально-тематичний план, питання для обговорення, завдання для самостійної роботи, списки рекомендованої літератури, додатки.

Науково-методичні матеріали призначено для викладачів закладів післядипломної педагогічної освіти, методистів, учителів, аспірантів, а також для особистісного самовдосконалення.

«За практичну цінність»

Номінація «Посібники»

Автор: Артюх Михайло Сергійович, доцент кафедри педагогіки, дошкільної та початкової освіти, кандидат педагогічних наук.

Установа: Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ім. К. Д. Ушинського.

Назва роботи: **Оптимізація мережі закладів загальної середньої освіти.**

Анотація. У навчально-методичному посібнику розкрито суть поняття «оптимізація» та перелік завдань, які потрібно розв'язувати під час проведення оптимізації мережі закладів загальної середньої освіти.

Навчально-методичний посібник стане в пригоді працівникам органів місцевого самоврядування та державного управління, викладачам, методистам, педагогічним працівникам і, кого цікавлять питання проведення оптимізації закладів загальної середньої освіти.

Автор: Лютко Оксана Михайлівна, завідувач кафедри філософії, економіки та менеджменту освіти, кандидат філософських наук, доцент.

Установа: Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Запровадження мотиваційного менеджменту в закладі освіти.**

Анотація. У посібнику проаналізовано діяльність керівника закладу освіти, спрямовану на активізацію професійного потенціалу працівників. Обґрунтовано наявні підходи до управління мотивацією персоналу й приклади їх реалізації; окреслено відомі моделі мотиваційного менеджменту та практичні кроки щодо їх упровадження; описано різноманітні способи аналізу професійної поведінки педагогів та фактори, що впливають на їхню мотивацію. Особливу увагу приділено розробленню коротко-, середньо- та довгострокових програм мотиваційних заходів у закладі освіти.

Видання містить актуальний матеріал для виконання багатьох управлінських завдань – це практичний посібник для керівників об'єднаних територіальних громад, закладів освіти й науково-педагогічних працівників системи післядипломної педагогічної освіти.

Автори: **Берека Віктор Євгенович**, ректор, доктор педагогічних наук, професор; **Галас Антоніна Вікторівна**, завідувач науково-методичного центру дошкільної, початкової, спеціальної та інклюзивної освіти.

Установа: Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Професійна компетентність вчителя початкових класів.**

Анотація. У навчально-методичному посібнику розкрито наукові підходи формування професійної обізнаності педагога, теоретичний аналіз понять «компетенція», «компетентність», взаємозв'язок між ними, особливості формування професійної компетентності вчителя початкових класів, роль інституту післядипломної педагогічної освіти щодо оновлення професійно-педагогічної підготовки вчителів початкових класів до роботи в умовах Нової української школи. До кожної теми запропоновано навчальні й практичні завдання для самостійної та пошукової роботи педагогів щодо засобів і способів розв'язання професійних проблем.

Посібник актуальний для освітньої практики, оскільки сприятиме виконанню такого важливого для Нової української школи завдання, як розвиток професійної компетентності. Презентований досвід роботи педагогічних працівників Хмельниччини прийнятний для використання як під час навчання, так і для обміну досвідом із колегами, для врегулювання важливих життєвих ситуацій і досягнення поставленої мети.

Робота корисна для науковців, педагогів-практиків, студентів педагогічних закладів вищої освіти й підвищення кваліфікації вчителів.

Автори: **Назаренко Вадим Сергійович**, старший викладач, кандидат педагогічних наук; **Кузьменко Василь Васильович**.

Установа: Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради.

Назва роботи: **Використання інформаційно-комунікаційних технологій у післядипломній освіті.**

Анотація. У посібнику обгрунтовано процес використання інформаційно-комунікаційних технологій у системі підвищення кваліфікації педагогічних працівників, розкрито важливість відкритих форм післядипломної освіти у формуванні інформаційно-комунікаційних компетентностей учителів.

Пропонований посібник покликаний зацікавити педагогів, методистів, науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів щодо набуття інформаційно-комунікаційних компетентностей, вироблення навичок мережевої взаємодії, вміння самостійно застосовувати інформаційно-комунікаційні технології в умовах інформаційного простору.

Автор: **Коваленко Лариса Василівна**, завідувач відділу методики викладання української мови та літератури, мов національних меншин і зарубіжної літератури, кандидат педагогічних наук.

Установа: Комунальний вищий навчальний заклад «Вінницька академія неперервної освіти».

Назва роботи: **Розвиток професійної компетентності вчителя української мови та літератури в системі післядипломної освіти.**

Анотація. Методичний посібник містить теоретичний і методичний матеріал щодо розвитку професійної компетентності вчителів української мови та літератури в системі післядипломної освіти. Розкрито сутність процесу розвитку професійної компетентності, особливості його змісту, структури, напрямів, форм і методів організації, а також умов досягнення результативності. Визначено проблеми управління процесом розвитку професійної компетентності вчителів української мови та літератури, вказано шляхи їх розв'язання. Розроблено методичні рекомендації щодо розвитку професійної компетентності вчителя української мови та літератури в системі післядипломної освіти на основі аналізу результатів експериментального етапу дослідження.

У посібнику використано досвід роботи методистів, адміністраторів, учителів, закладів освіти, відділів (департаментів) освіти райдержадміністрацій і міських рад Вінницької області. За підсумками анкетування й опитування вчителів визначено: пріоритетні напрями організації та управління процесом розвитку професійної компетентності вчителів української мови та літератури (О. В. Токар, Г. М. Продан); проблеми

методичних об'єднань учителів української мови та літератури, головні завдання оптимізації методичної роботи (Л. В. Гвардіян, С. В. Шеремет); зміст, завдання й етапи роботи членів творчих груп учителів-філологів області (Т. Ф. Смутна, О. А. Цубова).

Автори: **Сахно Олександр Володимирович**, доцент кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну, кандидат сільськогосподарських наук; **Денисова Анастасія Володимирівна**, старший викладач кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну.

Установа: Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти.

Назва роботи: **Самоменеджмент.**

Анотація. Навчально-методичний посібник покликаний надати допомогу слухачам, організувати роботу із самостійного вивчення дисципліни «Самоменеджмент» з метою засвоєння теоретичного матеріалу та набуття навичок застосування системного підходу до управління собою, своїм робочим часом. Посібник розроблено відповідно до навчального плану підвищення кваліфікації в галузі знань 01 «Освіта», програми спецкурсу «Тайм-менеджмент».

Посібник призначений для педагогічного персоналу закладів професійної освіти очно-дистанційної форми навчання, студентів, учнів, а також для всіх, хто цікавиться організацією діяльності у системі знань і навичок щодо організації часу й підвищення власної ефективності.

Автори: **Гуріна Аліна Ананіївна**, старший викладач, магістр філології; **Саприкіна Ольга Петрівна**, старший викладач, магістр педагогіки вищої школи.

Установа: Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Ігрові форми роботи як засіб формування ключових компетентностей особистості на уроці іноземної мови в умовах Нової української школи. Інтелектуальна гра «Брейн-ринг».**

Анотація. Методичний посібник адресовано для вчителів іноземних мов, що цікавляться зазначеною темою, він прийнятний для використання під час підготовки до навчальних занять. У першому розділі висвітлено теоретико-методологічний матеріал з теми «Ігрові форми роботи як засіб формування ключових компетентностей особистості на уроці іноземної мови в умовах Нової української школи».

Другий розділ присвячено темі «Золоті правила учительської похвали». У ньому висвітлено тему, як правильно і як важливо вміти похвалити учня за його досягнення. Також подано варіанти фраз для вчителя, щоб він міг похвалити свого вихованця.

Третій розділ презентує інтелектуальну гру «Брейн-ринг». У ньому подано комплекс завдань і вправ з англійської мови, які побудовано за правилами гри. В кінці посібника автори пропонують список літератури й додатки у вигляді презентації Power Point і відеороликів.

Автори: **Нікітченко Олена Степанівна**, старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та методики їх викладання; **Тарасова Ольга Анатоліївна**, методист кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та методики їх викладання.

Установа: Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Формування навичок критичного мислення на уроках іноземної мови.**

Анотація. У посібнику подано теоретичні й практичні аспекти розвитку критичного мислення на уроках іноземних мов, техніки формування критичного мислення й вправи практичного спрямування для учнів початкової, основної та старшої шкіл.

Посібник адресовано вчителям іноземних мов загальноосвітніх навчальних закладів й усім, хто цікавиться інноваціями щодо формування критичного мислення в дітей і учнівської молоді.

Автори: **Мартинюк Лідія Олександрівна**, методист хімії; **Клапків Оксана Михайлівна**, вчитель хімії і біології Дарахівської загальноосвітньої школи I-III ст. Тербовлянського району.

Установа: Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назва роботи: **Посібник для вчителів «Уроки хімії в 10 класі».**

Анотація. Посібник «Уроки хімії в 10 класі» містить рекомендації щодо відбору змісту навчального матеріалу, форм, засобів і методів навчання, він покликаний зорієнтувати вчителів хімії у виборі педагогічних технологій для реалізації компетентнісного підходу до викладання курсу хімії.

У посібнику подано конспекти 52 уроків хімії, складених згідно з новою програмою рівня стандарту, затвердженої наказом МОН України № 1407 від 23.10.2017 р. До кожного уроку визначено тему, мету, очікувані результати навчання, тип, форми роботи, методи навчання, обладнання, алгоритм викладу нового матеріалу, орієнтовне домашнє завдання. Робота корисна як молодим, так і досвідченим учителям хімії.

АЛФАВІТНИЙ ПОКАЖЧИК

Араджионі Маргарита Анатоліївна, провідний науковий співробітник Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, кандидат історичних наук. *Установа:* Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти.

Артюх Михайло Сергійович, доцент кафедри педагогіки, дошкільної та початкової освіти, кандидат педагогічних наук. *Установа:* Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ім. К. Д. Ушинського.

Астахова Марія Сергіївна, старший викладач кафедри соціально-гуманітарної освіти, кандидат педагогічних наук. *Установа:* Комунальний вищий навчальний заклад «Харківська академія неперервної освіти».

Афоніна Євгенія Вікторівна, методист відділу соціально-психологічного супроводу розвитку особистості. *Установа:* Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Байдур Олексій Володимирович, учитель фізики навчально-виховного комплексу «Загальноосвітня школа I–III ступенів № 3 – ліцей» Обухівської міської ради.

Установа: Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Беженар Антоніна Анатоліївна, кандидат фізико-математичних наук. *Установа:* Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Борбіт Алла Вікторівна, завідувач відділу дистанційного навчання, викладач. *Установа:* Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Берека Віктор Євгенович, ректор Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, доктор педагогічних наук, професор. *Установа:* Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Биков Олександр Михайлович, методист фізики Черкаського міського методичного кабінету установ освіти Черкаської міської ради Черкаської області.

Бондаренко Олена Андріївна, завідувач лабораторії-центру зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти. *Установа:* Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Боруцька Лідія Степанівна, методист. *Установа:* Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Варецька Олена Володимирівна, в.о. проректора з науково-методичної роботи, професор кафедри початкової освіти, доктор педагогічних наук, доцент. *Установа:* Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради.

Ванько Ксенія Іванівна, методист відділу дошкільної освіти. *Установа:* Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Волощенко Леся Іванівна, доцент кафедри психології Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди, кандидат психологічних наук, доцент.

Галас Антоніна Вікторівна, завідувач науково-методичного центру дошкільної, початкової, спеціальної та інклюзивної освіти. *Установа:* Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Гудима Володимир Миколайович, методист відділу географії, економіки та краєзнавства, викладач. *Установа:* Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Гуріна Аліна Ананіївна, старший викладач, магістр філології. *Установа:* Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Глинянюк Наталія Василівна, старший викладач кафедри педагогіки та психології, магістр. *Установа:* Івано-Франківський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Данилова Людмила Іванівна, вчитель початкових класів Матроської ЗОШ І-ІІІ ступенів Ізмаїльського району Одеської обл. *Установа:* Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти.

Денисова Анастасія Володимирівна, старший викладач кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну. *Установа:* Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти.

Деміракі Тетяна Валентинівна, методист навчально-методичної лабораторії розвитку регіональної освіти. *Установа:* Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Довгань Андрій Іванович, завідувач кафедри природничо-математичних дисциплін та технологій, кандидат географічних наук, доцент. *Установа:* Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Задніпряна Наталія Георгіївна. *Установа:* Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради.

Заріцький Олексій Олексійович, завідувач відділу соціально-психологічного супроводу розвитку особистості. *Установа:* Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Іванюк Тетяна Георгіївна, методист. *Установа:* Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Калько Ірина Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент. *Установа:* Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Качан Олексій Анатолійович, завідувач відділу фізичної культури і спортивно-масової роботи, старший викладач кафедри дошкільної, початкової освіти та розвитку особистості. *Установа:* Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (м. Слов'янськ).

Кірик Марія Юріївна, методист кабінету дошкільної, початкової та інклюзивної освіти. *Установа:* Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти.

Кондирєва Майя Миколаївна, методист. *Установа:* Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Кохановська Олена Вікторівна, старший викладач кафедри теорії і методики викладання навчальних дисциплін, кандидат педагогічних наук. *Установа:* Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради.

Костінська Оксана Леонідівна, методист відділу дистанційного навчання. *Установа:* Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Кузьменко Василь Васильович. *Установа:* Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради.

Лавріненко Лідія Іванівна, доцент кафедри педагогіки, дошкільної та початкової освіти, кандидат історичних наук. *Установа:* Чернігівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ім. К. Д. Ушинського.

Ліпчевський Леонід Володимирович, завідувач відділу математики, фізики та астрономії, викладач. *Установа:* Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Луценко Світлана Миколаївна, старший викладач, кандидат наук з державного управління, доцент. *Установа:* Комунальний заклад «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти».

Лютко Оксана Михайлівна, завідувач кафедри філософії, економіки та менеджменту освіти, кандидат філософських наук, доцент. *Установа:* Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Мазуркевич Ірина Валеріївна, методист відділу дистанційного навчання, викладач. *Установа:* Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Мартинюк Лідія Олександрівна, методист хімії. *Установа:* Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Матущенко Тетяна Антонівна, завідувач відділу хімії, біології, екології та основ здоров'я, викладач. *Установа:* Комунальний навчальний заклад

Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Мищенко Наталя Володимирівна, методист відділу соціально-психологічного супроводу розвитку особистості. *Установа:* Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Михайлова Лариса Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент. *Установа:* Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Мисик Володимир Святославович, заступник директора з науково-педагогічної та виховної роботи, кандидат історичних наук. *Установа:* Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Моїсєєв Сергій Олександрович, доцент кафедри теорії й методики виховання, психології та інклюзивної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент. *Установа:* Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради.

Муляр Оксана Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики викладання шкільних предметів. *Установа:* Волинський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Назаренко Вадим Сергійович, старший викладач, кандидат педагогічних наук. *Установа:* Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради.

Назарук Наталія Володимирівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології. *Установа:* Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Олексюк Василь Петрович, методист центру інформатики, інформаційно-комунікаційних технологій і дистанційної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент. *Установа:* Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Орловська Надія Михайлівна, методист виховної роботи та позашкільної освіти. *Установа:* Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Очкало Вікторія Василівна, методист відділу хімії, біології, екології та основ здоров'я. *Установа:* Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Палько Тетяна Василівна, директор Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат психологічних наук, доцент. *Установа:* Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти.

Пристинський Володимир Миколайович, завідувач Науково-дослідної лабораторії взаємодії духовного й фізичного розвитку дітей та учнівської молоді Закладу вищої освіти «Донбаський державний

педагогічний університет», доцент кафедри теоретичних, методичних основ фізичного виховання і реабілітації, кандидат педагогічних наук, доцент. *Установа:* Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (м. Слов'янськ).

Позднякова Тетяна Євгенівна, старший викладач кафедри природничо-математичної освіти. *Установа:* Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Порожня Оксана Павлівна, вчитель фізики Канівської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 1 ім. Т. Г. Шевченка Канівської міської ради Черкаської області. *Установа:* Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Поуль Валентина Станіславівна, завідувач кафедри психології та розвитку особистості, кандидат психологічних наук. *Установа:* Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Романовська Діана Дорімедонтівна, завідувач науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи, кандидат психологічних наук. *Установа:* Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області.

Руденко Ілона Миколаївна, доцент кафедри психології Комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», кандидат психологічних наук, доцент. *Установа:* Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Савонова Ганна Іванівна, старший викладач, кандидат філософських наук. *Установа:* Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Саприкіна Ольга Петрівна, старший викладач, магістр Педагогіки вищої школи. *Установа:* Рівненський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Сахно Олександр Володимирович, доцент кафедри технологій навчання, охорони праці та дизайну, кандидат сільськогосподарських наук. *Установа:* Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти.

Сіренко Алла Євгеніївна, завідувач відділу дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук. *Установа:* Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Северінова Алла Миколаївна, методист лабораторії природничо-математичних дисциплін. *Установа:* Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»

Сліпич Юлія Володимирівна, директор Дитячої художньої школи Херсонської міської ради, кандидат педагогічних наук, доцент. *Установа:* Комунальний вищий навчальний заклад «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради. **Совгира Світлана Миколаївна**, вчитель фізики Черкаської спеціалізованої школи I–III ступенів № 33 ім. В. Симоненка Черкаської міської ради Черкаської області.

Совенко Валерій Володимирович, завідувач відділу географії, економіки та краєзнавства, викладач. *Установа:* Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів».

Тарасова Ольга Анатоліївна, методист кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та методики їх викладання. *Установа:* Луганський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Токова Валентина Валеріївна, вчитель фізики Костянтинівської спеціалізованої школи I–III ступенів Смілянської районної ради. *Установа:* Комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради».

Томчук Михайло Іванович, завідувач кафедри психології, доктор психологічних наук, професор. *Установа:* Комунальний вищий навчальний заклад «Вінницька академія неперервної освіти».

Томчук Сергій Михайлович, кандидат психологічних наук, доцент. *Установа:* Комунальний вищий навчальний заклад «Вінницька академія неперервної освіти».

Унгурян Ірина Корнеліївна, доцент кафедри педагогіки, психології та теорії управління освітою, кандидат педагогічних наук. *Установа:* Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області.

Фамілярська Лариса Леонідівна, викладач кафедри педагогіки й андрагогіки, кандидат педагогічних наук. *Установа:* Комунальний заклад «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради.

Ходанич Лідія Петрівна, завідувач кафедри педагогіки і психології, кандидат педагогічних наук, доцент. *Установа:* Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти.

Хома Світозара Олегівна, методист. *Установа:* Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Якуша Лілія Григорівна, учитель фізики, інформатики спеціалізованої школи I–III ступенів Смілянської районної ради Черкаської області.

Наукове видання

**АНОТОВАНИЙ КАТАЛОГ КОНКУРСНИХ ПРАЦЬ
УЧАСНИКІВ ДЕСЯТОГО ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ
НАУКОВИХ, НАВЧАЛЬНИХ І МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ
З ПРОБЛЕМ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
(2018 р.)**

За загальною редакцією *О. М. Отич*
Редактор: *А. І. Осадчий, В. І. Отрішко, О. І. Сахно*
Комп'ютерна верстка *Я. Й. Васильченко*

Здано до склад. 20.03.2019 р. Підп. до друку 25.06.2019 р. Формат 60x84 1/16.

Папір офсет. Гарнітура Georgia. Друк ризографічний.

Умов. друк. арк. 7,44. Наклад 100 прим. Зам. № 1000

Видавництво Державного вищого навчального закладу
«Університет менеджменту освіти»
вул. Січових Стрільців, 52-А, м. Київ, 04053. тел.: (044) 484-10-96.
e-mail: rector@umo.edu.ua